

The Impact of the Transition to Higher Education Examination, Weighted High School Grade Point Average and Special Talent Examination Scores on the Academic Success of Preservice Physical Education Teachers: Sample of Mersin University

Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Akademik Başarılarında Yükseköğretime Geçiş Sınavı, Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı ve Özel Yetenek Sınav Puanlarının Etkisi: Mersin Üniversitesi Örneği

Zekai Pehlevan¹

 <https://orcid.org/0000-0003-4532-2508>

Faculty of Sport Sciences, Mersin University, Mersin, Turkey

Received: May 2, 2019

Accepted: September 16, 2019

Online Published: September 30, 2019

DOI: [10.30655/besad.2019.18](https://doi.org/10.30655/besad.2019.18)

<https://doi.org/10.30655/besad.2019.18>

Abstract

Purpose was to analyze the impact of the transition to higher education examination (YGS), weighted high school grade point average (AOBP) and special talent examination scores (ÖYSP-SP) on the academic success (GNO) of preservice physical education teachers. Sample group included 189 pre-service physical education teachers graduated from Department of Physical Education and Sports Teaching in the last five years. Data were collected from official sources via retrospective archive searching. The data analysis was conducted by t test, one-way ANOVA, Kruskal-Wallis H and Welch test if the variances are inhomogeneous. Scheffe and Tamhane's T2 tests used as post-hoc tests. Correlation analysis was used to test the relation among independent variables while multi-linear regression analyses were used to test the predictive power between dependent and independent variables. Error margin was set as 0,01 and 0,05. YGS scores differed by sex. Men's scores average (M= 264,99; SD= 37,05) were significantly higher than women's scores (M= 241,22; SD= 34,66). In the meantime, those having YGS score interval between 160,00-210,00 have higher ÖYSP scores than those between 310,01-360,00. Those scoring 310,01-360,00 in YGS have higher GNO than those scoring 160-210 and 210,01-260,00 (p<0,05). There was a positive and high correlation between Placement

¹Corresponding author: Zekai Pehlevan

Mersin Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Çiftlikköy Yerleşkesi, Yenişehir, Mersin
zpehlivan@mersin.edu.tr

Score (YP) and ÖYSP-SP, AOBP ($p < 0,01$) while negative and low correlation was detected between YP and YGS ($p > 0,01$). Although there was no correlation between YP and GNO, a positive correlation was observed between GNO, YGS and AOBP ($p < 0,01$). Regression analysis revealed a significant correlation between YGS, AOBP and GNO and there was no significant correlation between GNO and ÖYSP-SP ($R = ,49$; $R^2 = ,24$; $p > 0,01$). YGS scores and AOBP only explained 24% of total variance in academic success. Those with lower YGS scores were more successful in ÖYSP-SP, yet this success had no impact on the academic success of pre-service teachers. The most effective variance in academic success was AOBP. For this reason, AOBP should be given importance when choosing physical education teacher candidates.

Keywords: YGS score, AOB score, special talent examination, academic success, preservice physical education teacher.

Öz

Çalışmanın amacı, beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik başarılarında (GNO) Yükseköğretime Geçiş Sınavı puanları (YGS), Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP) ve Özel Yetenek Sınav Puanlarının (ÖYSP-SP) etkisini incelemektir. Bu araştırma retrospektif ve kesitsel çalışma türündedir. Örneklem grubunu beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünden son beş yılda mezun olmuş toplam 189 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler, geçmişe dönük arşiv taraması yoluyla resmi kaynaklardan alınmıştır. Verilerin analizinde Levene's testi, t testi, One-Way ANOVA testi, Kruskal-Wallis H testi ve varyansların homojen olmadığı durumlarda Welch testi kullanılmıştır. Post-Hoc test olarak Scheffe ve Tamhane's T2 testleri uygulanmıştır. Bağımsız değişkenler arasındaki ilişki için korelasyon, bağımlı değişkeni bağımsız değişkenlerin yordama gücünü test etmek için de Çoklu Doğrusal Regresyon ® analizleri yapılmıştır. Hata payına 0,01 ve 0,05 olarak bakılmıştır. YGS puanları cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin puan ortalamaları ($M = 264,99$; $SD = 37,05$) kadınların ortalamalarından ($M = 241,22$; $SD = 34,66$) anlamlı biçimde yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$). Aynı zamanda, YGS puan aralığı 160,00-210,00 olanlar 260,01-310,00 ve 310,01-360,00 aralığında olanlardan daha yüksek ÖYSP-SP puanına sahiptirler ($p < 0,05$). YGS'den 310,01-360,00 arası puan alanlar 160-210 ve 210,01-260,00 arası puan alanlardan daha yüksek GNO'ya sahiptirler ($p < 0,05$). Yerleştirme Puanı (YP) ile ÖYSP-SP ve AOBP arasında pozitif ve yüksek ($p < 0,01$), YP ile YGS arasında negatif bir korelasyon bulunmaktadır ($p > 0,01$). YP ile GNO arasında herhangi bir ilişki görülmemesine rağmen, GNO ile YGS ve AOBP arasında pozitif korelasyon gözlenmiştir ($p < 0,01$). Regresyon analizi sonucuna göre YGS, AOBP ve GNO arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu, GNO ile ÖYSP-SP arasında ise anlamlı bir ilişkinin olmadığı bulunmuştur ($R = ,49$; $R^2 = ,24$; $p < 0,01$), YGS Puanı ve AOBP akademik başarıdaki toplam varyansın % 24'ünü açıklayabilmektedir. Sonuç olarak, Düşük YGS puanı olanlar özel yetenek sınavlarında daha başarılı olurken, bu başarı öğretmen adaylarının akademik başarıları üzerinde etkili değildir. Adayların akademik başarılarında en etkili olan değişken AOBP'dir. Bu nedenle, beden eğitimi öğretmen aday seçiminde AOBP'na önem verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: YGS puanı, AOB puanı, özel yetenek sınavı, akademik başarı, beden eğitimi öğretmen adayı

Giriş

Öğretmenlik, Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. Maddesine göre "meslek" olarak tanımlanmaktadır (Resmi Gazete, 1973). Her meslekte olduğu gibi öğretmenlik mesleğinde de başarılı olabilmek ve bu mesleğin gereklerini yerine getirebilmek için de belli yeterliklere sahip olunması gerekmektedir. Ulusal bağlamda, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü; öğretmenlik mesleğinin genel ve özel alan yeterliklerini ve aynı zamanda performans yeterliklerini 2017 yılında yeniden güncelleyerek belirlemiş bulunmaktadır (MEB, 2017). Genel yeterlikler mesleki bilgi, mesleki beceri ve tutum ve değerler başlıkları altında gruplandırılırken, özel alan yeterlikleri ise öğretim sürecini planlama ve düzenleme, fiziksel performans geliştirmeyi sağlama ve koruma, ulusal bayramları anlam ve önemine yaraşır şekilde kutlama, öğrencinin gelişim performansını izleme ve değerlendirme, okul, aile ve toplumla işbirliği yapma ve mesleki gelişimi sağlama biçiminde belirlenmiştir. Bu genel ve özel alan yeterlikleri dikkate alındığında; bu yeterlikleri karşılayabilecek nitelikte öğretmen adayı seçimi ve eğitimi bu bağlamda önem taşımaktadır. Başka bir anlatımla, öğretim programının sonunda yukarıda

belirtilen yeterliklere ulaşılması beklenmektedir. Dolayısıyla öğretmen yetiştiren öğretim programlarının başarıya ulaşabilmesi için uygun adayların ve uygun ölçme araçlarıyla seçilmesini ve bir programa yerleştirilmesini gerektirmektedir. Ölçme, varlık veya olayların belli bir nitelik veya niceliğe sahip oluş derecelerini belirleme işlemidir ve ölçme işleminde, ölçülmek istenen bir özellik ile bu özelliğin ölçülmesine yarayan bir ölçek, yani ölçme aracı kullanılmaktadır (Özçelik, 1998).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine aday seçerken yapılan özel yetenek sınavlarında birçok test/ölçme aracı (koordinasyon, sürat, mekik, dikey ve yatay sıçrama vb.) kullanılmakta ve özel yetenek sınavlarında kullanılan testler kurumdan kuruma da farklılık gösterebilmektedir. Diğer yandan, öğretmen adayı seçiminde kullanılan ölçme araçlarının (testlerin) yordama geçerliği olması beklenmektedir. Yordama geçerliği; istatistiksel teknikler kullanılarak ve bilinenlerden yararlanılarak bilinmeyen durumlar hakkında yani geleceğe yönelik tahminlerde bulunma işlemidir (Tekin, 1996). Başka bir anlatımla; beden eğitimi öğretmen adaylarını seçmede kullanılan testlerin onların okul başarılarında da etkili olması ve bu beklentiye hizmet etmesi gerekir.

Bu nedenle, ülkemizde uzun yıllardır üniversiteye girişlerde merkezi sınavlar yapılmakta ve belli özellikleri taşıyan adaylar aldıkları puanlara bağlı olarak tercihlerde bulunmaktadır. Merkezi yerleştirme amacıyla yapılan sınav sonuçları yetenek gerektiren güzel sanatlar, konservatuvar, mimarlık, mühendislik gibi alanların yanı sıra Beden Eğitimi ve Spor Fakülte/Yüksekokulların Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Spor Bilimleri, Antrenörlük, Spor Yöneticiliği ve Rekreasyon bölümlerine kurumlar tarafından hazırlanan özel yetenek sınavları uygulanarak öğrenci alınmakta (Arapgirlioğlu & Tankız, 2013) ve özel yetenek sınavları yükseköğretim kurumlarına yerleşebilmek için de kullanılmaktadır (ÖSYS, 2016).

Bu alanlardan birisi de beden eğitimi ve spor öğretmenliği alanıdır. Beden eğitimi ve spor öğretmeni olmak isteyen adayın ilk önce Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından yapılan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi (ÖSYS) sınavına girerek her yıl ilan edilen belli düzeyde puan alması gerekmektedir. Örneğin, 2016 yılı için özel yetenek sınavıyla öğrenci alan yükseköğretim programlarına başvurabilmek için YGS (Yükseköğretime Geçiş Sınavı) puanlarından en az birinin 150 ve üzeri olması gerekmekte (ÖSYS, 2016) ve bu taban puan yıllara göre değişmektedir. Ancak yükseköğretim kurumları her yıl ilan edilen taban puan düzeyinin üstünde de aday kaydı yapabilmeye yetkisine sahiptir (ÖSYS, 2016). Diğer yandan, yapılacak olan özel yetenek sınav puan sonuçlarıyla birlikte ÖSYS-2016 tarafından belirlenmiş OBP (Ortaöğretim Başarı Puanı) ve YGS puanları adayın ortaöğretimden mezun olduğu alana yönelik farklı katsayılarla çarpılarak ve aşağıda belirtilen formül yardımıyla Yerleştirme Puanları (YP) hesaplanır: (a) Aday aynı alandan geliyorsa (Ör. Spor Lisesi, Güzel Sanatlar Lisesi Spor Alanı) $YP = (1,17 \times \text{ÖYSP-SP}) + (0,11 \times \text{OBP}) + (0,22 \times \text{YGS-P}) + (0,03 \times \text{OBP})$ (b) Aday diğer alanlardan geliyorsa (Genel Lise, Sosyal veya Fen Alanı) $YP = (1,17 \times \text{ÖYSP-SP}) + (0,11 \times \text{OBP}) + (0,22 \times \text{YGS-P})$.

Adayın Yerleştirme Puanı (YP) hesaplamasında Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) puanının yanı sıra Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP) da belli oranda başarıyı etkilemekte ve kurumlar ayrıca Özel Yetenek Sınavı (ÖYS) da yapmaktadırlar. Bu yolla seçilen beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının akademik başarılarının yordanmasında YGS puanı, AOBP ve ÖYS puanlarının etkilerinin araştırılması beden eğitimi ve spor öğretmen adayları seçiminde uygulanan sistemin geliştirilmesine önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir. YGS puanları adayların gerek başvurularında ve gerekse Yerleştirme Puanlarında önemli bir işleve sahip olduğu gözlenmektedir. Bu çalışmada da araştırmaya katılanların YGS puan aralığı (ranj) dikkate alınmış ve eşit birimlere bölünerek dört grup altında (160-210, 211-260, 261-310 ve 311-360) yeni bir bağımsız değişken oluşturularak incelemeye tabi tutulmuştur. Diğer

taftan, konuyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde; Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokuluna girmek isteyen adayların Yerleştirme Puanlarında (YP); zel Yetenek Sınav Puanının (ÖYSP) Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) puanından daha fazla etkili olduğu, erkeklerde ÖYSP tek başına YP üzerinde etkinliği ile öne çıkarırken, kadınlarda buna ek olarak Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanının (AOBP) da YP üzerinde önemli etkisi olduğu tespit edilmiştir (Yıldız, Gürer & Gülner, 2015). Arapkırlıoğlu ve Tankız (2013) tarafından Müzik ğretmenliği Programına yönelik zel Yetenek Sınavlarında AOBP ve YGS Puanlarının Yerleştirme Puanları içerisindeki dağılımının incelendiği çalışmada; YP üzerinde en fazla ağırlığın YGS puanında olduğunu ve özel yetenek puanları yüksek, YGS puanları düşük bazı adayların sınavı kazanamadıkları gösterilmiştir. Özel yetenek sınav puanlarının akademik başarı üzerindeki yordama geçerliğine ilişkin doğrusal regresyon analiz sonuçlarına göre; SS, mekik ve koordinasyon puanlarının tek başlarına akademik başarı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı (Zırhlıoğlu & Atlı, 2011); buna karşın, Gelbal ve Demirhan (2002) tarafından birinci sınıf spor bilimleri bölümü öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada ise SS puanları diğer değişkenlere oranla akademik başarıyı en iyi yordadığı rapor edilmiştir. Yine Toprak ve Saraç (2014) tarafından beden eğitimi ve spor yüksekokulu özel yetenek sınavına başvuran kadın ve erkek adayların öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine yapılan araştırmada; YGS puanları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanı arasında anlamlı bir korelasyonun olmadığı, başka bir araştırmada ise (İlđan, Sevinç, Niron, Kılıç & Yumuşak, 2015) ortaöğretim ğrencilerinin YGS puanları ile yaşam amaçları arasında düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu, ğretmen adaylarının SS puanları ile akademik başarı arasında pozitif ve anlamlı bir korelasyonun bulunduğu; özel yetenek sınavından alınan puanlar ile genel akademik başarı arasında ise pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olmadığı (Peker, 2003) rapor edilmiştir.

Ayrıca zel yetenek sınav puanları ile adayların kaygı düzeyleri (Kafkas, Yıldırım, Kafkas, M. E. & zen, 2014) zel yetenek sınavlarında karşılaşılan sorunlar (Kavuran, 2003-2004), zel yetenek sınavlarının sınıflama doğruluğu (Atar, 2012), akademik başarının SS Say-2 puanlarını yordama derecesi (Dursun & Alcı, 2010), güzel sanatlar bölümlerine alınan öğrencilerin yetenek sınavlarının genel değerlendirilmesi (Sungurtekin, 2006), müzik yeteneğine yönelik zyeterlik algıları, yetenek sınav başarıları ve akademik başarı arasındaki ilişki (Piji Küçük, 2011) ve özel yetenek sınavına ilişkin risk analizi (Kayri & Okut, 2008) gibi konularda da araştırmalar yapılmıştır. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında bu çalışmanın amacı; beden eğitimi ğretmen adaylarının akademik başarılarında (GNO= Kuramsal-uygulamalı dersler, alan dersleri, mesleki dersler ve genel kültür dersleri) YGS, AOBP ve ÖYSP-SP'nin etkisini incelemektir. Bu amaçla yanıt aranan araştırma soruları: (1) Cinsiyete göre YGS, AOBP ve GNO puanları farklılaşmakta mıdır? (2) YGS puan gruplarına göre ÖYSP-SP ve GNO (Teori, Uygulamalı, Alan Bilgisi, Meslek Bilgisi ve Genel Kültür) puanları farklılaşmakta mıdır? (3) GNO, YGS, AOBP ve ÖYSP-SP arasında nasıl bir ilişki vardır? (4) GNO bağımlı değişkenini YGS, AOBP ve ÖYSP-SP bağımsız değişkenleri ne oranda yordamaktadır?

Yöntem

Araştırma, geçmişe dönük belge incelemeye dayalı retrospektif, kesitsel ve nicel bir çalışma türündedir. Araştırma rneklemini Mersin Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor ğretmenliği Bölümünden son beş yıldı (2012-2016) mezun olmuş toplam 189 beden eğitimi ğretmen adayı oluşturmaktadır. Katılanların % 50,8'i erkek (n= 96), % 49,2'si kadındır (n= 93). Son beş yıldı mezun olanların mezuniyet yılı ve cinsiyete göre dağımları Tablo 1'de verilmiştir. Araştırmaya katılanların YGS, GNO, AOBP ortalama değerleri, puan aralıkları (Ranj), arpıklık ve basıklık değerleri ise Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılanların Mezuniyet Yıllarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Mezuniyet Yılları		Cinsiyet		Toplam
		Erkek	Kadın	
2011-2012	n	19	18	37
	%	19,8	18,4	19,6
2012-2013	n	18	20	38
	%	18,8	21,5	20,1
2013-2014	n	19	21	40
	%	19,8	22,6	21,2
2014-2015	n	21	21	42
	%	21,9	22,6	22,2
2015-2016	n	19	13	32
	%	19,8	14,0	16,9
Toplam	n	96	93	189
	%	50,8	49,2	100,0

Araştırma için gerekli veriler ilgili birim yöneticilerinden izin alındıktan ve etik ilkeler doğrultusunda arşiv taraması biçiminde yapılmış ve gizliliğe özen gösterilmiştir. Her adaya ilişkin Yerleştirme Puanları; Özel Yetenek Sınavı Puanları (ÖYSP-SP), AOBP ve YGS puanlarına yönelik veriler arşivlerden toplanarak elde edilmiştir. Katılanların akademik başarılarına ilişkin veriler ise yine her adayın Öğrenci Başarı Durum Çizelgeleri (Transkript) arşiv taraması yapılarak elde edilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların YGS, GNO ve AOBP Ortalama, Standart Sapma, Ranj, Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

Değişkenler	n	Aralık	Min.	Max.	$\bar{X}$	SS	Çarpıklık	Basıklık
YGSP	189	175,62	170,24	345,86	253,29	37,73	,518	-.253
GNO	189	20,11	67,70	87,81	75,67	4,40	,537	-.313
AOBP	189	243,24	256,76	500,00	352,61	58,82	,112	-.245

Adayların genel akademik başarılarına yönelik veriler (GNO) öğretim programında var olan 65 dersin ortalamasından elde edilmiştir. Analizler ise 47 ders üzerinden yapılmıştır. Akademik başarı notları açısından normal dağılım göstermeyen (çarpıklık ve basıklık katsayılarına göre -2 ve +2 olanlar), teori ve uygulama kredileri eşit olan toplam 18 ders analizlere katılmamıştır. Araştırmaya dahil edilen ders grup ve sayıları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Araştırma Kapsamına Alınan Ders Grupları ve Sayıları

Ders Grupları	Ders Sayısı
Teori Ders (TD)	31
Uygulamalı Ders (UD)	16
Alan Bilgisi (AB)	25
Genel Kültür (GK)	11
Mesleki Bilgi (MB)	11

Veriler analiz edilmeden önce normallik testi yapılmış, normal dağılımı etkileyen üç katılımcı veri setinden silinmiştir. Verilerin analizinde; betimsel istatistiklerle birlikte, ikili grup ortalamalarının karşılaştırmalarında t testi, ikiden fazla grup ortalamalarının karşılaştırmalarında One-Way ANOVA testi, n sayısı 20'nin altında olduğu durumlarda Kruskal-Wallis H, varyansların homojen olmadığı durumlarda robust (gürbüz) testlerden Welch testi kullanılmıştır. Gruplar arasındaki farkın kaynağını belirleyebilmek amacıyla; Varyansların homojenliği durumunda Post-Hoc Scheffe, homojenlik durumu sağlanmadığında da Tamhane's T2 testleri uygulanmıştır. Bağımsız değişkenler arasındaki ilişki için Pearson Momentler Çarpım Korelasyon tekniği, bağımlı değişkeni bağımsız değişkenlerin yordama gücünü test etmek için de Çoklu Doğrusal Regresyon ® analizleri yapılmıştır. Hata payına 0,01 ve 0,05 olarak bakılmıştır.

Bulgular

Tablo 4'de araştırmaya katılanların YGS puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir [t₍₁₈₇₎ = 4,55; p<0,05]. Erkeklerin puan ortalamaları (M= 264,99; SD= 37,05) kadınların ortalamalarından (M= 241,22; SD= 34,66) anlamlı biçimde yüksek bulunmuştur (p<0,05). Katılanların teori ders ortalamaları arasında da anlamlı farklılık vardır [t₍₁₈₇₎ = 2,25; p<0,05]. Teori derslerde ise kadınların ortalaması (M= 69,24; SD= 4,26) erkeklerden (M= 67,86; SD= 4,21) anlamlı biçimde yüksektir (p<0,05).

Tablo 4. Cinsiyete Göre Katılımcıların YGS, AOBP, GNO, TD, UD, AB ve MB Ders Ortalamalarının t testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	sd	t	p
YGS	Erkek	96	264,99	37,05	187	4,55	<,000
	Kadın	93	241,22	34,66			
AOBP	Erkek	96	347,18	56,99	187	1,29	,198
	Kadın	93	358,21	60,44			
GNO	Erkek	96	75,27	4,43	187	-1,28	,203
	Kadın	93	76,09	4,36			
Teori Dersler (TD)	Erkek	96	67,86	4,21	187	-2,25	<,026
	Kadın	93	69,24	4,26			
Uygulamalı Dersler (UD)	Erkek	96	74,01	4,29	187	,62	,536
	Kadın	93	73,61	4,57			
Alan Bilgisi (AB)	Erkek	96	72,25	4,20	187	,74	,461
	Kadın	93	72,70	4,13			
Mesleki Bilgi (MB)	Erkek	96	71,27	4,34	187	1,63	,104
	Kadın	93	72,39	5,12			
Genel Kültür (GK)	Erkek	96	71,51	4,97	187	1,53	,127
	Kadın	93	72,60	4,81			

Tablo 5'de yapılan analiz sonuçlarına göre; YGS puan aralığı 160-210 olanlar, 261-310 ve 311-360 aralığında olanlardan daha yüksek özel yetenek sınav puanına sahiptirler (p<0,05). YGS puan aralığı 261-310 olanlar da, 311-360 puan grubundan anlamlı biçimde yüksek özel yetenek sınav puanlarına sahiptirler (p<0,05). Yine Tablo 5 GNO değişkeni bakımından incelendiğinde; YGS'den 311-360 arası puan alanlar, 161-210 ve 211-260 arası puan alanlardan daha yüksek GNO'ya sahip oldukları anlaşılmaktadır (p<0,05). Teori ağırlıklı ve alan bilgisi dersler değişkenleri bakımından tablo incelendiğinde yine GNO değişkenine benzer sonuçlar gözlenmektedir. Genel kültür dersler değişkeni bakımından ise YGS'den 311-360 arasında puan alanlar, 160-210 arası puan alanlardan daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (p<0,05).

Tablo 5. YGS Puan Gruplarının Farklı Değişkenler Açısından Kruskal-Wallis H Testi Analiz Sonuçları

Değişkenler	YGS Puan Grupları	n	Sıra Ort.	sd	X ²	p	Anlamlı Fark
ÖYSP-SP	1. 160-210	19	129,11				
	2. 211-260	102	106,75	3	28,904*	,000	1>3, 4 2>3
	3. 261-310	51	66,93				
	4. 311-360	17	70,59				
GNO	1. 160-210	19	79,47				
	2. 211-260	102	88,23	3	10,419*	,015	4>1, 2
	3. 261-310	51	103,39				
	4. 311-360	17	127,82				
Teori Dersler	1. 160-210	19	73,32				
	2. 211-260	102	90,13	3	11,095*	,011	4>1, 2
	3. 261-310	51	101,46				
	4. 311-360	17	129,06				
Uygulamalı Dersler	1. 160-210	19	93,05				
	2. 211-260	102	90,66	3	2,102	,552	
	3. 261-310	51	99,93				
	4. 311-360	17	108,41				
Alan Bilgisi	1. 160-210	19	85,89				
	2. 211-260	102	86,71	3	9,407*	,024	4>1,2
	3. 261-310	51	105,40				
	4. 311-360	17	123,74				
Meslek Bilgisi	1. 160-210	19	75,18				
	2. 211-260	102	95,29	3	5,710	,127	
	3. 261-310	51	93,89				
	4. 311-360	17	118,71				
Genel Kültür	1. 160-210	19	78,29				
	2. 211-260	102	90,24	3	8,246*	,041	4>1
	3. 261-310	51	100,72				
	4. 311-360	17	125,09				

Tablo 6. Bağımsız Değişkenlere İlişkin Korelasyon Tablosu

Değişkenler	YP	ÖYSP-SP	YGS	AOBP	GNO	TD	UD	AB	GK
ÖYSP-SP	,916**	1							
YGS	-,272**	-,380**	1						
AOBP	,503**	,238**	-,145*	1					
GNO	-,002	-,127	,254**	,364**	1				
Teori Ders (TD)	,027	-,135	,283**	,396**	,914**	1			
Uygulamalı Ders (UD)	,030	-,014	,077	,221**	,759**	,561**	1		
Alan Bilgisi (AB)	-,090	-,156*	,226**	,214**	,904**	,792**	,894**	1	
Genel Kültür (GK)	,107	-,043	,254**	,384**	,757**	,828**	,528**	,631**	1
Meslek Bilgisi (MB)	,172*	,000	,125	,444**	,763**	,827**	,475**	,597**	,549**

*p<0,05, **p<0,001

Tablo 6'da araştırmanın bağımsız değişkenleri arasındaki ilişkilere yönelik korelasyon sonuçları verilmiştir. Bu sonuçlara göre; YP ile ÖYSP-SP (r= ,92) ve AOBP (r= ,50) arasında pozitif, YP ile YGS puanı arasında ise negatif (r= -,27) bir korelasyon bulunmaktadır (p<0,01). YP ile GNO arasında anlamlı bir ilişki görülmemesine rağmen, GNO ile YGS (r= ,25) ve GNO ve AOBP arasında ise anlamlı pozitif korelasyon (r=,36) bulunmaktadır (p<0,01).

Tablo 7. Bağımlı değişken GNO'nun yordanmasına ilişkin Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Değişkenler	B	SD	(β)	t	p	VİF	D-W
Sabit	59,105	3,37	-	17,55	,000		
AOBP	,032	,01	,43	6,57*	,000	1,064	1,960
YGS Puanı	,031	,01	,27	3,88*	,000	1,173	
ÖYSP-SP	-,019	,01	-,13	-1,81	,072	1,218	

Bağımlı Değişken: GNO
Bağımsız Değişkenler: AOBP, YGS ve ÖYSP-SP
R= ,49; R²= ,24; F₍₃₋₁₈₅₎ = 19,755; p= ,000

Tablo 7'de bağımlı değişken olan GNO'un yordanmasında bağımsız değişken olarak alınan AOBP, YGS ve ÖYSP-SP'na ilişkin kurulan regresyon denkleminin $y = (59,105_{\text{Sabit}}) + (0,032_{\text{AOBP}}) + (0,031_{\text{YGS}}) + (-0,019_{\text{ÖYSP}})$ anlamlı olduğu görülmektedir ($F_{(3-185)} = 19,755$; $p = ,000$). AOBP'ına ilişkin regresyon katsayısı ($t = 6,57$; $p < ,000$) ve YGS puanına ilişkin regresyon katsayısı ($t = 3,88$; $p < ,000$) anlamlı iken, ÖYS puanına ilişkin regresyon katsayısı anlamsızdır ($t = -1,81$; $p > ,072$). AOBP'nin modele katkısı ($\beta \%43$) YGS Puanının modele katkısından ($\beta \%27$) daha fazladır. ÖYSP-SP puanının ise modele anlamlı olmayan ve negatif yönde bir katkısı bulunmaktadır ($\beta -\%13$). Modele olumlu katkı yapan bağımsız değişkenler birlikte ele alındığında bağımlı değişken olan GNO üzerindeki değişimin % 24'ünü açıklayabilmektedirler ($R = ,49$; $R^2 = ,24$). Başka bir anlatımla ÖYSP-SP puanının GNO üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı, sırasıyla AOBP ve YGS puanlarının GNO üzerinde anlamlı fakat düşük düzeyde birer yordayıcı olduğu söylenebilir.

Tartışma

Beden eğitimi öğretmen adaylarının akademik başarılarında (GNO= Teori-uygulamalı dersler, alan dersleri, mesleki dersler ve genel kültür dersleri) YGS, AOBP ve Özel Yetenek Sınav puanlarının etkisini cinsiyet ve YGS puan aralıkları değişkeni bağlamında incelemek amacıyla planlanan bu çalışmada; AOBP, GNO, uygulamalı dersler, alan bilgisi, mesleki bilgi ve genel kültür derslerinde cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık bulunmazken, YGS puanlarında erkeklerin ortalaması kadınlardan, teori derslerinde ise kadınların ortalaması erkeklerden anlamlı biçimde yüksek bulunmuştur (Tablo 4). Erkeklerde YGS puan ortalamasının kadınlara oranla yüksek bulunmasının nedeni; özel yetenek sınavlarına başvuran erkek adayların sayısının kadın adayların sayısından çok fazla olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Araştırmanın yapıldığı kurumda kadın-erkek kontenjanları eşit olmasına rağmen (25 erkek 25 kadın) her yıl başvuru yapan erkeklerin sayısının kadınlardan yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumda, çok sayıda adayın tercih ettiği bir ortamda rekabetin de fazla olduğu, çok sayıda aday arasından az sayıda adayın seçilmesi durumlarında puanı yüksek olanların seçilme olasılığı bulunmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı 2017-18 örgün eğitim istatistiklerinde; beden eğitimi öğretmenleri cinsiyete göre oranlandığında erkeklerin oranının %63 kadınların oranının ise %37 olduğu görülmektedir (MEB, 2019).

Akademik başarıda uygulaması olmayan teorik derslerde kadınların erkeklerden daha yüksek puan almaları ise kadın adayların ders çalışma, okula devam ve ders dinleme, not alma konusunda daha istekli ve motivasyonlarının yüksekliğinden kaynaklandığı ileri sürülebilir. Diğer yandan öğretim programında teorik derslerin sayısının fazla olması yine akademik başarıda da etkili olduğu söylenebilir. Bu yüzden öğretmen adaylarıyla yapılan çalışma sonuçları incelendiğinde, akademik başarıda kadınların erkeklere oranla daha yüksek puan aldıkları görülmektedir (Demirtaş & Özer, 2007; Özder, Konedralı & Zeki, 2010).

Yapılan analiz sonuçlarına göre; YGS puanları 160-210 aralığında olanlar 260-310 ve 310-360 aralığında olanlardan, 260-310 puan aralığında olanlar da 310-360 puan aralığında olanlardan anlamlı biçimde yüksek ÖYSP-SP almışlardır (Tablo 5). Buna karşın Tablo 5 GNO değişkeni bakımından incelendiğinde; YGS'den 310-360 arası puan alanlar, 160-210 ve 210-260 arası puan alanlardan anlamlı biçimde daha yüksek GNO'ya sahip oldukları görülmektedir. Bununla birlikte teori ağırlıklı, alan bilgisi ve genel kültür dersleri değişkenleri bakımından da yine GNO değişkenine benzer sonuçlar gözlenmektedir. Daha anlaşılır biçimde ifade edilecek olursa; YGS puanı düşük olan adaylar özel yetenek sınavından yüksek puan alabilmekte ancak akademik başarıda önemli etkisi bulunan kuramsal derslerden ve genel not ortalamaları bakımından ise düşük düzeyde başarı gösterebildikleri söylenebilir. YGS puan aralıkları bakımından Yıldız, Gürer ve Gülnar (2015)'in çalışmalarında özel yetenek sınavına katılıp elenen kadın adayların YGS puanları kazananlardan daha yüksek olduğu ifade edilmiştir. Diğer bir çalışmada da yine Özel Yetenek Sınavlarında AOBP ve YGS Puanlarının Yerleştirme Puanları içerisindeki dağılımına ilişkin çalışmada; YGS puanı 340 ve üstü olanların kazanamadığı, daha düşük YGS puanlı adayların kazanma oranlarının daha yüksek olduğu rapor edilmiştir (Arapgirlioğlu & Tangız, 2013).

Araştırmanın "GNO bağımlı değişkenini YGS, AOBP ve ÖYSP-SP bağımsız değişkenleri ne oranda yordamaktadır" biçiminde kurulan araştırma problemine yönelik yapılan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre; ÖYSP-SP puanının GNO üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı ve hatta negatif bir etkiye sahip olduğu, sırasıyla AOBP ve YGS puanlarının GNO üzerinde anlamlı düzeyde birer yordayıcı olduğu görülmektedir. AOBP'nin GNO üzerindeki değişimin %43'ünü ve YGS puanlarının da %27'sini açıklıyor olması bu iki değişkenin akademik başarıda önemli bir etkiye sahip olduğu sonucu çıkarılabilir. Korelasyon tablosu incelendiğinde de yine genel akademik başarı (GNO) ile ÖYSP-SP arasında da anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı, GNO ile YGS ve AOBP arasında ise pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($p < 0,01$). Zırhlioğlu ve Atlı (2011) tarafından yapılan beden eğitimi öğretmenliği bölümü özel yetenek sınav puanlarının akademik başarıyı yordama düzeylerine yönelik çalışmada; AOBP akademik başarıdaki değişimin %30,6'sını açıkladığını ve anlamlı biçimde yordadığını, ÖSS puanı ve özel yetenek sınav puanlarının ise akademik başarıyı anlamlı biçimde yordamadığını bulmuşlardır. Ağırlıklı ortaöğretim başarı puanı pek çok sınavda etkili bir yordayıcı olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin, Kelecioğlu (2003)'nun araştırmasında ortaöğretim başarı puanının, ÖSS ve ÖYS sınavlarında başarıyı yordama gücüne sahip olduğu rapor edilmiştir. Diğer yandan Zırhlioğlu ve Atlı'nın (2011) çalışma sonuçları bizim çalışma sonuçlarımızı destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Akademik başarıyı yordamada özel yetenek sınav sonuçlarının etkili olmaması; özel yetenek sınavlarına özel bir ön çalışma sonucu bu sınavlara adayların giriyor olması, aslında bu sınavların yeteneği değil öğrenilmiş beceriyi ölçüyor olmasından; ayrıca öğretmen yetiştiren kurumların öğretim programlarındaki derslerin teori ağırlıklı olması ve orta öğretimde başarılı olamamış bireylerin öğretmen yetiştiren programlarda da başarılı olamamasından kaynaklandığı ileri sürülebilir.

Sonuç

Sonuç olarak, genel ve özel öğretmen yeterlikleri dikkate alındığında; beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirmek amacıyla yapılan özel yetenek sınavlarındaki başarının akademik başarı üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı, akademik başarıda ortaöğretim başarı puanlarının ve yüksek YGS puanlarının daha etkili olduğu söylenebilir. Bu sonuca bağlı olarak (1) Beden eğitimi ve spor öğretmeni adayı seçiminde ÖSYM tarafından AOBP için belirlenen katsayının yükseltilmesi ve (2) her kurumun bağımsız olarak belirlediği asgari YGS puanlarının yükseltilmesi önerilebilir.

Kaynakça

- Arapkirlioglu, H. & Tankiz, K. D. (2013). Özel yetenek sınavlarında AOBP ve YGS puanlarının yerleştirme puanları içerisindeki dağılımının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2),14-26.
- Arapkirlioglu, H. & Tankiz, K. D. (2011). Müzik Öğretmenliği Programı Özel Yetenek Sınavlarında Alan ve Yerleştirme Puanlarının Karşılaştırılması (İnönü Üniversitesi Örneği), *E-International Journal of Educational Research*, 2(4), 55-69.
- Atar, H. Y. (2012). Resim-İş Öğretmenliği özel yetenek sınavlarının sınıflama doğruluğu üzerine bir çalışma. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 283-296.
- Demirtaş, H., & Özer, N. (2007). Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri İle Akademik Başarısı Arasındaki İlişkisi. *Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 2(1), Erişim adresi: <http://www.inased.org/epasad/c2s1/demirtasozer.pdf>
- Dursun, S. & Alci, B. (2010). Anadolu Lisesi On Birinci Sınıf Fen Bölümü Öğrencilerinin Matematik, Fizik, Kimya, Geometri ve Biyoloji Akademik Başarı Puanlarının ÖSS Say-2 Puanını Yordama Derecesi, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 157-172.
- Gelbal, S. & Demirhan, G. (2002). Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokuluna Girişte Yapılan Sınavların Geçerlik Çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 3-16.
- İlğan, A., Sevinç, Ö. S., Niron, D. G., Kılıç, A. & Yumuşak, A. (2015). Relationship Between Psychological Well-Being of Undergraduate Students' and University Entrance Examination and Some Other Variables, *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 11 (2), 469-486.
- Kavuran, T. (2003-2004). Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dallarına Özel Yetenek Sınavları İle Öğrenci Alınırken Karşılaşılan Sorunlar. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 159-180.
- Kayri, M., & Okut, H. (2008). Özel Yetenek Sınavındaki Başarıya İlişkin Risk Analizinin Karışık Lojistik Regresyon Modeli ile İncelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 227-239.
- Kelecioğlu, H. (2003). Ortaöğretim Başarı Puanlarının Üniversiteye Girişte İki Aşamalı Sınavda Uygulanan, ÖYS, ÖSS ve Tek Aşamalı Sınavda Uygulanan ÖSS İle İlişkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 70-78.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2017). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2019). Milli Eğitim İstatistikleri: Örgün Eğitim 2017-2018. Erişim adresi: https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/06123056_meb
- Öğrenci Seçme Yerleştirme Sınavı (ÖSYS) (2016). Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi '2016-ÖSYS Kılavuzu', Özel Yetenek Sınavı ile Seçme Yöntemi. Erişim adresi: <https://ais.osym.gov.tr>
- Özçelik, D. A. (1998). *Ölçme ve Değerlendirme*. (3. Baskı), Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Özder, H., Konedralı, G. & Perkan Zeki, C. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(2): 253-275.
- Peker, R. (2003). Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin ÖSS ve Özel Yetenek Sınavı Puanlarına Göre Genel Akademik Başarıları, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 173-184.

- Piji Küçük, D. (2011). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Yeteneğine İlişkin Özyeterlik Algıları Özel Yetenek Sınavı Başarıları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34, 171-181.
- Resmi Gazete, (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu. Kanun No: 1739, Resmi Gazete No: 14574, Tarih: 24.6.1973.
- Sungurtekin, M. (2006). U.Ü. Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2004-2005 Yetenek Sınavının Genel Değerlendirmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 399-414.
- Şahin Kafkas, A., Yıldırım, T., Kafkas, M. E., & Özen, G. (2014). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu özel yetenek sınavına giren adayların kaygı düzeyleri ile özel yetenek sınav performansları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.
- Tekin, H. (1996). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Dokuzuncu Baskı, Ankara: Yargı Yayınları.
- Toprak, N., & Saraç, L. (2014). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Sınavına Başvuran Kadın ve Erkek Adayların Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlarının İncelenmesi, *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 5(2), 35-47.
- Yıldız, M. E., Gürer, B., & Gülnar, U. (2015). Batman Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu 2014 Yılı Özel Yetenek Sınavı Sonuçlarının Değerlendirilmesi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 5(2), 116-128.
- Zirhloğlu, G., & Atlı, M. (2011). Beden Eğitimi Bölümü Özel Yetenek Sınavı Puanlarının Akademik Başarı Üzerindeki Yordama Geçerliği, *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 177-185.

